

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

STŘEDNÍ ŠKOLA
GRAFICKÁ BRNO

Typografie

19. Pořadová sazba

www.ssgbrno.cz

Vytvořil:
Mgr. Milan Heroudek

Střední škola grafická Brno
Šmahova 110, 627 00 Brno

Interaktivní metody zdokonalující edukaci na SŠG Brno
CZ.1.07/1.5.00/34.0538

Typografie

DUM číslo: 19
Pořadová sazba

Škola	Střední škola grafická Brno
Ročník	1. a 2. ročník (SOŠ, SOU)
Název projektu	Interaktivní metody zdokonalující proces edukace na SŠG Brno
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0538
Číslo a název šablony	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Autor	Mgr. Milan Heroudek
Tematická oblast	Typografie
Název DUM	Pořadová sazba
Pořadové číslo DŮM	19
Kód DŮM	VY_32_INOVACE_19_TYP_HE
Datum vytvoření	10. února 2014
Anotace	Prezentace seznamující žáky s pořadovou sazbou

Pokud není uvedeno jinak, je materiál z vlastních zdrojů autora.

Pořadová sazba

V pořadové sazbě je text uspořádán do přehledného pořadí pod sebou v samostatných řádkách nebo do sloupců vedle sebe (např. knižní obsahy, seznamy, statistické přehledy).

Tabulátory – každý textový editor umožňuje nastavení speciálních zarážek, tzv. tabulátorů.

Pomocí těchto zarážek zarovnáваме text do pořadových sloupců.

Druhy tabulátorů:

doleva

doprava

na střed

na desetinnou čárku, popř. na volitelný znak

Pořadová sazba

K označení se používá:

římských číslic s tečkou, např. III., V., X.

arabských číslic s tečkou, např. 1., 1 000.

verzálků s tečkou, např. A. B.

minusek se závorkou, např. a) b)

Ve sloupcích se podřazené znaky vyrovnávají podle teček, respektive závorek. Zásadně se nesázejí tečky a závorky dohromady.

Při kombinaci arabské číslice s minuskou se neklade tečka za číslo, ale jen závorka za minuskou, např. 1a), 1b).

Pořadová sazba

Římské číslice se používají k označení století, měsíců, kapitol v knihách apod.

Sázejí se s tečkou, pouze při označení jednotlivých kapitol v knize se sázejí bez tečky.

V sazbě římských číslic používáme tyto verzálky:

I (1), V (5), X (10), L (50), C (100), D (500), M (1000)

Protože jejich šířka je značně rozdílná, postupujeme při jejich sazbě tak, že nejprve vysadíme nejširší číslici abychom určili pozici tečky. Tam kde byla pozice určena, musí být umístěny všechny tečky ostatních číslic.

Římské číslice

Římská čísla:

I.	1.	XI.	11.
II.	2.	XII.	12.
III.	3.	XIII.	13.
IV.	4.	XIV.	14.
V.	5.	XV.	15.
VI.	6.	XVI.	16.
VII.	7.	XVII.	17.
VIII.	8.	XVIII.	18.
IX.	9.	XIX.	19.
X.	10.	XX.	20.

Arabské číslice

Arabské číslice se sázejí s tečkou.

Postupujeme stejně jako při sazbě římských číslic (nejširší znak).

Číslice se stavějí pod sebe podle hodnoty (jednotky, desítky, stovky atd.).

Pokud sázíme čísla s desetinou čárkou volíme zarovnání tabelátoru na libovolný znak.

Tisíce a miliony se v sazbě číslic oddělují mezerou v šířce tečky.

U letopočtu a ve čtyřmístných číslech v textu se tisíce neoddělují.

Např.:
5
7,56
62
85,25
356
4 227
1 000 000

Verzálky a minusky

Při vyznačení odstavce verzálkami se postupuje obdobně jako u sazby z římských čísel, tzn., že se podle nejširší verzálky zarovnávají ostatní tak, aby tečky byly pod sebou.

Při vyznačování písmeny malé abecedy se doplňují jednotlivá písmena kulatou závorkou.

Písmena mohou být sázena z kurzívy pro zvýraznění odlišení od základního textu.

Také závorky stejně jako tečky u verzálek a číselného označení se sázejí pod sebou.

Desetinné třídění

je přehledný a jednoduchý způsob uspořádání pořadové sazby,

uplatňovaný zejména v sazbě odborné literatury, kde je nutné podrobné členění.

Pro označení podřazenosti se zde používají arabské číslice a každý nižší stupeň podřazenosti je posunut o další číslici vpravo.

Číslice jsou členěny jednotlivě nebo do trojčíslí a jsou oddělovány mezerami nebo tečkami.

Vyrovnávají se tak, aby číslice označující stupeň podřazenosti byly přesně pod sebou.

1	Hladká sazba
1.1	Základní pravidla
1.2.1	Dělení slov
1.2.2	Prokládání řádek
2	Smíšená sazba
2.1	Vyznačování
2.2	Vyznačovací způsoby

Přehledné uspořádání sazby

- I. **Periodický tisk**
 - A. **Noviny**
 - B. **Časopisy**
 - 1. **tištěné ofsetem**
 - a) **z kotoučů**
 - b) **z archů**
 - 2. **tištěné hlubotiskem**
 - a) **z kotoučů**
 - b) **z archů**
- II. **Neperiodické publikace**

Stránkové číslice v obsahu

V obsahu knihy je text s čísly stran spojen tečkami.

Mezi poslední literou textu a první tečkou musí být mezera nejméně ve velikosti čtverčíku.

Mezi poslední tečkou a nejdelší číslici má být mezera alespoň půlčtverčík.

Úvod	7
Typografická měrná soustava	21
Písmo	68
Hladká sazba	121